

МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

1. ЦЕЛИ

Цел на настоящият механизъм е да се осигурява надеждна обратна информация за състоянието/изпълнението на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Велико Търново за периода 2021-2027г., с оглед формиране на правилни управленски решения, насърчаване на публичността и отчетността на предприеманите действия към всички заинтересовани страни и предприемане на корективни мерки, при необходимост, при липса на напредък по постигане на резултатите.

Механизмът е насочен към подпомагане идентифицирането на слабите места в организацията и формулирането на подходящи коригиращи действия за оптимизиране процеса при изпълнение на политиките в областта на туризма, както и за повишаване нивото на отчетност и прозрачност в работата на администрацията.

Разработеният механизъм за изпълнение, наблюдение и оценка на стратегията цели да допринесе за организирането, прилагането и оценката на общинската политика за развитие на туризма и имащите отношение към нея документи. Методите са изготвени така, че да осигурят подходящ инструментариум за ефективно извършване на мониторинг и оценка на изпълнението на конкретната местна политика. Определеният набор от индикатори отчита специфичния характер, целта и приоритетите на Стратегията за устойчиво развитие на туризма.

Прилагането на настоящия механизъм за изпълнение, наблюдение и оценка гарантира висококачествена, координирана и съгласувана общинска политика чрез прилагане на Стратегия за устойчиво развитие на туризма. Същите допринасят за оптимално удовлетворяване на местните потребности и по-ефикасно разпределяне на необходимите ресурси за достигане на желаното състояние.

Наблюдението и оценка на Стратегията се основават на логическия входно-изходен модел на разработване и осъществяване на публични политики в отговор на обществените потребности и нужди. Моделът представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия и постигнатите резултати. Мониторингът и оценката на Стратегията са взаимно допълващи се функции, които се реализират в логическа последователност.

Стратегическата визия е формулирана на база на потребностите и нуждите, описани в ситуационния анализ и SWOT анализа, върху които се базира Стратегията. Дефинираните цели изразяват стратегическата визия. Вложените ресурси в процеса са финансови, човешки, административни и др. В края на тази последователност се намират постигнатите резултати - приносят за постигане на специфичните цели и приоритети на Стратегията.

2. ДЕФИНИЦИИ

За целите на настоящия документ понятието „наблюдение (мониторинг)“ се определя като дейност по систематичното и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация с цел управленски контрол, идентифициране и предприемане на корективни действия при реализиране на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Велико Търново за периода 2021- 2027 г. По време на мониторинга се набират количествени и качествени данни за прилагането и реализирането на мерките и дейностите, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания, за да се определят евентуалните необходими корективни действия. Наблюдението се осъществява на всички равнища на административна дейност, като акцент може да се постави върху:

- Използваните ресурси/вложенията (мониторинг на влаганите ресурси);

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

- Планираните дейности и/или осъществяваните процеси (мониторинг на изпълнението);
- Получените крайни/непосредствени резултати (мониторинг на резултатите).

Мониторингът е интензивен и динамичен процес на наблюдение, в резултат на който систематично се изготвят периодични отчети за констатациите, оценките, заключенията и препоръките относно постигнатия напредък и ползите, които следва да се очакват от прилагането.

За реализиране на мониторинга ще се следват четири основни принципа:

- Прозрачност - заинтересованите страни да получават актуална информация относно изпълнението на Стратегията.
- Отговорност и отчетност - общинските органи и звена, изпълняващи Стратегията, следва да се отчитат пред заинтересованите страни.
- Участие и съгласие - заинтересованите страни да имат възможност да участват при вземането на решения по отношение изпълнението на Стратегията от гледна точка съгласуване на техните интереси.
- Навременност – измерване на текущите дейности и резултати дава възможност за адекватни коригиращи действия, при необходимост.

Оценката е структуриран процес, в резултат на който се прави практическа преценка на дадена публична политика. Основната цел на оценката е да спомага за разработването и високото качество на публичните политики, като по този начин създава възможности за определяне на приоритетите, за подпомагане на ефективното разпределение на ресурсите и за отчитане на резултатите.

Оценката представлява моментна снимка на изпълнението на Стратегията въз основа на нейните резултати, въздействието ѝ и потребностите, които е предназначена да удовлетвори. Обект на оценка е систематичният напредък към заложените резултати и начина на тяхното постигане. На практика чрез нея могат да се покажат последиците от миналите и настоящите инициативи. Тя е структуриран процес, в резултат на който се прави практическа преценка на дадена публична политика.

Предмет на оценката на изпълнението на Стратегията е степента на постигане на целите и очакваните резултати. Оценката представлява систематично изследване, което представя до каква степен са свързани реализираните дейности и постигнатите резултати, при отчитане на факторите от заобикалящата среда. Оценката се извършва в подкрепа на управленската функция по изпълнение на Стратегията.

Разработването и въвеждането на механизъм за наблюдение и оценка при изпълнението на конкретни политики е задължение на органите, компетентни да изпълняват отделните политики.

Осъществяването на публичните политики и програми е свързано с множество проблеми и редица рискове. Задачата е те да се идентифицират и да се вземат предвид, като се използват подходящите методи и инструменти за събиране, анализ и предоставяне на оперативно значима информация, предназначена за тези, които вземат решения. За да бъдат ефективни, мониторингът и оценката е желателно да се осъществяват още в ранните етапи на работата по съответната политика/програма и да продължат като постоянен процес по време на реализацията на политиката/програмата до извършване на заключителната оценка.

Основната цел на мониторинга е да контролира ефикасността на административния процес, а чрез оценката се предоставя информация за ефективността и устойчивостта на дадена политика.

Смисълът на мониторинга и оценката на публичните политики и програми е да се прецени да- ли и доколко, чрез изпълнението им е възможно да се повиши качеството на живота, благосъстоянието и възможностите за просперитет на гражданите.

В допълнение мониторингът и оценката на публични политики и програми дават възможност на

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

управляващите да формулират приоритети за развитие, като същевременно дават отговор на ключови въпроси, които имат значение за вземащите решения, заинтересованите страни и гражданите.

Предмет на мониторинга и оценката на политиката/програмата могат да бъдат някои или всички елементи:

- Ефикасност на използваните ресурси – използваните ресурси могат да бъдат финансови, човешки, технически и всякакви други средства и/или активи;
- Ефективност по отношение постигането на целите – ефективността се измерва като процентно съотношение между поставени резултати и постигнати цели.

3. ОТГОВОРНИЦИ И РОЛИ

Наблюдението на изпълнението и оценката на Стратегията се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване.

При наблюдението на прилагането на Стратегията се предоставя информация за проследяване на напредъка и се работи за преодоляването на такива проблеми като слабо управление, липса на отчетност, липса на активност от заинтересованите страни, трудности в прилагането, незасегнати в Стратегията.

За постигане на целите на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Велико Търново за периода 2018-2023 г. се осъществява мониторинг от:

- Кмета на Община Велико Търново (или упълномощено от него лице)
- Консултативния съвет по туризъм при Община Велико Търново

3.1. КМЕТ НА ОБЩИНАТА

Съгласно чл. 12 от ЗТ, кметът на общината отговаря за разработване на програма за туризма и отчета за нейното изпълнение. След одобрение от Консултативния съвет ги внася за приемане от Общинския съвет.

Задълженията на кмета, зададени според ЗТ са да:

- Събира статистическа информация и създава и поддържа информационна база данни за туризма на територията на общината съгласно наредбата по чл. 165, ал. 2;
- Разработва и изпълнява програми и проекти в областта на туризма, финансирани от европейския съюз и от международни организации;
- Изготвя годишен отчет за разходването на събрания на територията на общината туристически данък и го публикува на интернет страницата на съответната община;
- Кметът на община, на чиято територия има изградени и функциониращи места за настаняване, създава консултативен съвет по въпросите на туризма.
- Председател на консултативния съвет по въпросите на туризма е кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице.

3.2. КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ПО ТУРИЗЪМ (КСТ)

В състава на Консултативния съвет по туризъм участват с равен брой представители на местната администрация и на национални, регионални или общински музеи, от една страна, и на туристическите сдружения, вписани в Националния туристически регистър, и други физически и юридически лица, които имат отношение към развитието на туризма, от друга страна. В Консултативния съвет по туризма участват представители на музеите, физическите и юридически лица, свързани с туризма.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Задачи на Консултативния съвет по въпросите на туризма:

- Обсъжда и одобрява програмата развитие на туризма и отчета за нейното изпълнение;
- Прави предложения до кмета на общината и дава становища по въпроси, свързани с развитието на туризма на територията на общината, включително за размера на туристическия данък и неговото разходване, и за членството на общината в съответната организация за управление на туристическия район.

Съгласно гореизброените функции за обезпечаване на мониторинга, контрола и оценката на Стратегията основни функции има Консултативният съвет по въпросите на туризма. Той ще акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпускните средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на промени - актуализации и корекции. Ще следи за действителния напредък в прилагането на документа. Вътрешният мониторинг се изпълнява като присъща дейност от съответните служители на КС. Отчет за напредъка ще се изготвя периодично.

4. СЪТРУДНИЧЕСТВО, КООРДИНАЦИЯ И КОНСУЛТИРАНЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Дейностите по наблюдение, оценка на изпълнението и актуализация на Стратегията попадат в три основни групи:

- » Ежегодно докладване за процеса на изпълнение на Стратегията и заложените в него проекти;
- » Средносрочна оценка и актуализация на Стратегията;
- » Финално отчитане на изпълнението на Стратегията с оглед набиране на необходимата информация за формулиране на приоритети за следващия планов период.

5. ПЕРИОДИЧНОСТ

5.1. ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Годишният доклад за наблюдение изпълнението на Стратегията се изготвя от КСТ и се внася за обсъждане и одобряване от Общински съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишните доклади за наблюдение изпълнението на Стратегията осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

Годишният доклад за наблюдение изпълнението на Стратегията съдържа информация за:

- » Общите условия за изпълнение на Стратегията и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- » Постигнатия напредък по изпълнението на целите на Стратегията въз основа на индикаторите за наблюдение;
- » Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Стратегията:
 - › Създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - › Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на стратегията през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - › Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на стратегията;
 - › Мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - › Резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
 - › Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Годишните доклади трябва да бъдат популяризирани по подходящ и достъпен начин, включително да се публикуват на електронната страница на Община Велико Търново, както и да се даде възможност за получаване на обратна връзка от всички заинтересовани страни, участващи в

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

реализацията на проектите от Стратегията, както и по-широката общественост.

5.2. МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА СТРАТЕГИЯТА

Междинната оценка на Стратегията следва да се осъществи в началото на четвъртата година от изпълнението на Стратегията. В случай, че резултатите от оценката установят съществени промени в икономическите и социалните условия в общината, промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС, при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021 – 2027 г. Актуализацията трябва да бъде приета с решение на Общинския съвет по предложение на кмета на общината, като покрива останалия период на действие на ПИРО.

Резултати от междинната оценка следва да се популяризират по подходящ начин, като всички заинтересовани страни и обществеността бъдат включени на ниво набиране на информация, както и по отношение актуализация на целите и приоритетите, генериране на нови проектни предложения. Съответно резултатите трябва да бъдат достъпни по множество канали (вкл. онлайн в сайта на общината), като цялостния процес бъде съпътстван с подходяща комуникационна кампания.

5.3. ОКОНЧАТЕЛНА ОЦЕНКА НА СТРАТЕГИЯТА

Окончателен доклад за изпълнението се изготвя в края на плановия период, с цел отчитане на изпълнението. Доклада се изготвя от Секретариата на КН и включва следните основни части:

- » Анализ на ситуацията към края на плановия период;
- » Информация за изпълнението на Стратегията и заложените в него проекти;
- » Информация за неизпълнени цели и/или проекти, както и причини за неизпълнение;
- » Предложения за приоритети за следващия планов период.

Окончателният доклад следва да се популяризира по подходящ начин, като се обезпечи включването на всички заинтересовани страни в процеса на набиране на информация, както и при дискусиите за актуализация на целите и приоритетите. Съответно резултатите трябва да бъдат достъпни по множество канали (вкл. онлайн в сайта на общината), като цялостния процес бъде съпътстван с подходяща комуникационна кампания.

6. ПРЕДВИЖДАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И НАЧИНА НА ОСИГУРЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

Предвижданите източници на финансиране и начина на осигуряване на финансови ресурси са представени в Приложение 1, неразделна част от Стратегия за развитие на туризма в Община Велико Търново.

ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Индикаторите са основна съставна част от системата за мониторинг. Ключовите индикатори образуват система от индикатори. В нейната цялост тя отразява мерните единици на проектираното желано крайно състояние. Подборът на конкретните индикатори за извършване на мониторинг за постигането на целите следва да гарантира, че същите са подходящи (съобразени с целите, които трябва да бъдат постигнати), приети (да се ползват с доверие от използващите ги заинтересовани страни), правдоподобни (да бъдат ясни за широката публика, без да се налага да бъдат подробно обяснявани), лесни (за наблюдение, опростени и неизискващи много големи разходи) и устойчиви на манипулации, регистриращи както положителните, така и отрицателните ефекти на оценяваната мярка. Да се използват възможно най-опростени индикатори, неизискващи

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

големи разходи за тяхното следене.

Подборът на ключовите индикатори е извършен на етап стратегическо планиране – приемане на Стратегията. В същото време, от изключителна важност за постигане на желаното крайно състояние е наличието на възможно най-адекватни индикатори за измерване на постигнатите резултати. За да се проследи напредъка по изпълнението на конкретната политика и постигането на дефинираните очаквани резултати, следва да се разработи и приложи система за измерване на изпълнението въз основа на набор от ключови индикатори. С оглед това, ключови те индикатори не следва да бъдат приемани за фиксирана даденост. Те следва да бъдат допълвани/актуализирани с оглед спецификата на изпълнението на Стратегията. На етап стратегическо планиране не е възможно пълното обхващане на бъдещите действия/ събития/ състояние на средата, които ще оказват въздействие върху сферата на туризма. Всички заинтересовани страни е необходимо да бъдат активни по отношение на индикаторите. Същите следва да бъдат ясно определени, възможно най-опростени, малко, но достатъчно на брой и основаващи се на детайлизирани и достъпни данни.

Индикаторите са измерители на по-широките резултати или ползи, които възникват вследствие на предоставянето на стоки и/или услуги. В настоящия механизъм, те ще използват за измерване на постигането на стратегическите цели в областта на туризма на територията на община Велико Търново.

Индикаторите отговарят на критериите **SMART** и са:

- **Specific** (специфични) – конкретни;
- **Measurable** (измерими) – насочени към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовите) и са количествено определени, така че да позволяват измерване, взети са предвид мерните единици;
- **Available/Achievable** (постижими) – възможно е да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то когато са необходими;
- **Relevant/Realistic** (реалистични) – свързани са с целите и стойностите им са реалистични;
- **Timely** (съобразени с времето) – постигането на им е заложено за ограничен период от време, което е взето предвид и е посочено.

СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА СТРАТЕГИЯТА

В Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Община Велико Търново 2021-2027 година се предвижда да се използват **индикатори за резултат** като измерители на по-широките резултати или ползи, които възникват вследствие на предоставянето на стоки и/или услуги. Те ще посочват измерими стойности на постигането на стратегическите и специфичните цели в рамките на Стратегията и в съответствие с националните политики, програми и стратегии.

Индикаторите ще се реализират в посока поетапно въвеждане на **European Tourism Indicator System** (ETIS). Основни индикатори на ETIS са включени в Плана за действие към Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014 – 2030 г. В него е изразена препоръка системата да бъде въведена при следваща актуализация на документа. В тази насока община Велико Търново ще използва Европейската система от показатели за туризма като инструмент за управление, информация и мониторинг, специално разработен за туристически дестинации. Сред положителни аспекти от употребата на система са:

- По-добра информация за вземане на решения,
- Ефективно управление на рисковете,
- Определяне на приоритетите на проектите за действие,
- Определяне на еталони за ефективност,
- По-добър прием от страна на общността и подкрепа за заинтересованите страни в туризма,

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

- По-добри преживявания на посетителите,
- По-големи финансови резултати /икономии,
- По-голяма стойност на посетител.

Системата е гъвкава и позволява да бъде разширявана или ограничавана, за да се отговори на нуждите на дестинацията, интереса на местните заинтересовани страни и специфичните проблеми, свързани с устойчивостта, които стоят пред община Велико Търново като целогодишна дестинация. Устойчивият характер на туризма обхваща редица аспекти, а посрещането на редица предизвикателства изисква вземаме интелигентни решения, основани на полезна информация. Частта с индикаторите се състои от четири части:

- Раздел А: Управление на дестинация
- Раздел Б: Икономическа стойност
- Раздел В: Социално и културно въздействие
- Раздел Г: Въздействие върху околната среда.

Всяка част има включени основни и допълнителни индикатори. Първите представляват отправната точка за измерване равнището на устойчивост на туризма на община Велико Търново, докато вторите са от по-голямо значение с оглед на бъдеща и по-развита система за устойчивост.

Индикаторите в настоящия набор от инструменти са част от един интегриран подход, който подчертава важността на съвместната работа, сътрудничеството, текущото оценяване, ефективната комуникация и една цялостната перспектива.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Таблица 4. Индикатори за оценка на изпълнението на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Община Велико Търново 2021-2027 година (на база на ETIS Toolkit For Sustainable Destination Management, March 2016)

Съкращения в таблицата: ТП – туристически предприятия; МН – места за настаняване

Критерий	Реф.№ индик.	Единица	Основни и допълнителни индикатори	Източник
A1. Устойчиво управление на туризма в туристическите предприятия	A1.1.	%	Процент от туристическите предприятия/ дружества в дестинацията, които използват доброволно потвърдено сертифициране/ етикетиране за мерките, свързани с околната среда/ качеството/ устойчивостта и/или корпоративната социална отговорност (КСО)	Проучвания сред ТП
	A1.2.	бр.	Сключени споразумения за сътрудничество (разработени съвместни анализи, програми, платформи)	Община Велико Търново, ВУЗ, ТП/ МН, изследователски и консултантски организации
	A1.3.	Бр.	Брой реализирани проекти (годишно) в областта на туризма	Община Велико Търново
A2 Удовлетвореност на посетителите	A2.1.	%	Процент на посетителите, които са удовлетворени от цялостното си прекарване	Проучвания сред туристите

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

	A2.2.	%	Процент на посетителите, които повтарят /връщат се отново (в рамките на 5 години)	Проучвания сред туристите
Раздел Б: Икономическа стойност				
Критерий	Реф.№ индик.	Единица	Основни и допълнителни индикатори	Източник
Б.1 Туристически поток (обем и стойност) в рамките на дестинацията	Б.1.1.1.	Хил. бр.	Брой на туристическите нощувки за месец	Проучвания сред ТП
	Б.1.1.2.	Хил. бр.	Средномесечен брой нощувки в местата за настаняване (българи)хил.	НСИ, МН/ Община Велико Търново
	Б.1.1.3.	Хил. бр.	Средномесечен брой нощувки в местата за настаняване (чужденци)	НСИ, МН/ Община Велико Търново
	Б.1.2.	%	Относителен принос на туризма към икономиката в рамките на община Велико Търново (% БВП)	Община Велико Търново
Б.2 Ефективност на туристическите предприятия	Б.2.1.	бр.	Средна продължителност на престоя на туристите	НСИ/ Община Велико Търново
	Б.2.1.1.	бр.	Средна продължителност на престоя – нощувки (българи)	НСИ/ Община Велико Търново
	Б.2.1.2.	бр.	Средна продължителност на престоя – нощувки (чужденци)	НСИ/ Община Велико Търново
	Б.2.2.	лв.	Средна цена на стая	МН/ ТП
Б.3 Количество и качество на трудовата заетост	Б.3.1.	%	Брой на заетите в туризма (дял от общата заетост в общината)	НСИ/ община Велико Търново

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

	Б.3.1.1.	%	Процент на сезонните работни места в туризма (дял от общата сезонна заетост в общината)	НСИ/ Наблюдения на работната сила / заети лица/ МН / ТП / Община Велико Търново
Б.4 Верига на предлагане в туризма	Б.4.1	%	Процент на местно произведените храни, напитки, стоки и услуги, доставени от ТП на дестинацията	ТП/ община Велико Търново
Раздел В: Социално и културно въздействие				
Критерий	Реф.№ индик.	Единица	Основни и допълнителни индикатори	Източник
В.1 Общностно/ социално въздействие	В.1.1	бр.	Туристи/посетители на 100 жители	НСИ
	В.1.1.1.	%	Процент от жителите, които са удовлетворени от туризма (на месец/сезон)	Проучвания сред населението
	В.1.1.2.	бр.	Брой на наличните легла в обекти за настаняване на посетители на 100 жители	НСИ
В.2 Равенство/ достъпност	В.2.1.	%	Процент от обектите за настаняване, разполагащи със стаи, достъпни за хора с увреждания, и/или участващи в признати схеми за достъпност	Община Велико Търново/ МН
	В.2.1.1.	%	Процент от дестинацията, който се обслужва от обществен транспорт, достъпен за хора с увреждания и хора със специфични изисквания за достъп	Община Велико Търново/ ТП
	В.2.2.	%	Процент на атракциите за посетители, които са достъпни за хора с увреждания	Община Велико Търново/ ТП

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

В.3 Опазване и подобряване на културното наследство, местната идентичност и ресурси	В.3.1.	%	Процент от дестинацията, обхванат от политика или план за опазване на културното наследство	Община Велико Търново/ МК/ МТ
	В.3.1.1.	%	Процент от жителите с положително/ отрицател- но мнение за въздействието на туризма върху идентичността на община Велико Търново	Проучвания сред населението община Велико Търново
	В.3.1.2.	Бр.	Брой на най-големите мероприятия в община Велико Търново, които са съсредоточени върху традиционните/местните култура и ресурси	Регистър на туристическите фестивали и събития/ община Велико Търново
	В.3.1.3.	Бр.	Брой на събития в община Велико Търново, фокусирани върху традиционна/местна култура и наследство	община Велико Търново
Раздел Г: Въздействие върху околната среда				
Критерий	Реф.№ индик.	Единица	Основни и допълнителни индикатори	Източник
Г.1 Намаляване на въздействието от транспорта	Г.1.1	%	Процент на туристите и еднокдневните посетители, които използват различни видове транспорт, за да пристигнат в община Велико Търново (обществен/частен/въздушен/и др. вид)	Проучвания сред туристите
	Г.1.1.1.	%	Процент на посетителите, които използват местни/ екологосъобразни/ обществени транспортни услуги, за да разгледат община Велико Търново	Проучвания сред туристите
Г.2 Изменение на климата	Г.2.1.	%	Процент от дестинацията, включен в стратегия или планиране на мерки за приспособяване към изменението на климата	Община Велико Търново

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

	Г.2.2.	%	Процент от инфраструктурата на обектите за туристическо настаняване и атракции, която се намира в „уязвими зони“	Община Велико Търново
Г.3 Управление на твърдите отпадъци	Г.3.1	тонове	Обем на отпадъците, произведени от дестинацията (тона на жител годишно или месечно)	Община Велико Търново
	Г.3.1.1	%	Процент от туристическите предприятия, в които различните видове отпадъци се събират отделно	Проучвания сред ТП/ община Велико Търново
	Г.3.2	%	Обем на рециклираните отпадъци (процент или на жител годишно)	Община Велико Търново
Г.4 Потребление на енергия	Г.4.1. 60	бр.	Туристическите предприятия, които предприемат действия за намаляване на потреблението на енергия	Проучвания сред ТП
Г.5 Опазване на природата и биологичното разнообразие	Г.5.1.	%	Процент на местните предприятия в сектора на туризма, които активно подкрепят защитата, опазването и управлението на местното биологично разнообразие и природа	ОБЩИНА Велико Търново
	Г.5.2.	%	Процент от дестинацията, обхванат от план за управление и мониторинг на биологичното разнообразие	община Велико Търново